

אל חלב והמוח ויפסידו [הליחות² ויתבלבלו] הרוחות [החיים], ויחדשו המחשבות הרעות, הבהלה, והשכרון מן התנועות³, וימנעו לצאת מותרות הבישולים כולם⁴. ולזה ראוייה השתדלות שלימה לרכך את הטבע.

[2]

ואמר [אבו מרון] אבן זוהר — [יזכרהו אלהים לטובה] — כי הטוב לרכך את הטבע: משקה הריברבר⁵ עב התמראינדי⁶. ואשר יראה העבד הקטן⁷, לפי מה שסופר לו ממוג אדוני, [כ] הטוב לו, הוא שיתמיד לרכך את הטבע כאשר יעצר, בלימוני⁸ א⁹, עשויה בתרנגולת שמנה, בורע [בהרבה] זעפראן¹⁰, וסוכר¹¹ ומי לימון¹² ופילקא¹³ שנשלקו עמה [ב], ולא ישליך¹⁴ גם את המים. וירגיל גם כן בעת המאכל לקחת תחלה הירקות המתובלים במוריים¹⁵, עשוי משעורים ושמן טוב. ואחר זה יקח אדוני מה שיחפץ מן המאכלים. וכאשר ישלים מאכלו, ימיץ קדונו¹⁶ [חבושים]¹⁷ או פירא¹⁸ [אגסים]¹⁹ או תפוח²⁰ או רימון²¹ בגרעיניו. והירקות, אשר יקח (אדוני) הראשון מהם התרדים²² (או פורייגא) [או הלעינין²³ או תרדי אספנד²⁴ או הירבון²⁵] איזה מהם שיודמן, מתובל בשמן זית טוב ומוריים [שעורין].

[3]

וכאשר יצטרך לרכך הטבע ברפואה, יקח משקל דרכמון ריברברי²⁶ [טוב], ויכתוש אותו, ואונקיה אחת מתמרהינדי²⁷ מנוקים וחתוכים דק עד כמה שיוכל וישרה זה לילה אחד בליטרא וחצי מים רתוחים הרבה. כאשר יהיה במקר, יסננהו על שלש אוק' אישרוב וורדים²⁸ מסונן, ויקחהו אחר בן ולא יאכל אחריו עד סוף שש שעות מחיוב.

אבו מרון: מ' 2: אבן מאסיה. || יתמיד: כ"י אחרים: שיסמך. || אונקיה אחת: בהוצאה העברית: שתי אונק'. || כמה שיוכל: ה' 1: ותרד כמו.

- 2 ויקלקלו הליחות. 3 ויביאו לידי מרה שחורה, בהלה ואפאתיה וגם Exhaustion.
4 היינו: עצירות חזקה. 5—6 עיין לוח. 7 הרמב"ם.
8 חבשיל מיוחד המכיל לימון. קרונר מתרגם: *Amaranthus blithum* = *Meyera*.
9 ע' לוח. כ"י לטיני: *Crocus orientalis*.
10 לטינית: *zucharum*. סקר 11 מיץ לימון: *succus limonum*.
12 ע' לוח. 13 ולא ישפוך.
14 Sauce, Tunke לטינית *Oxomagaram*, מרי (שעיר).
15 ע' לוח. והשווה שער שני הערה 43. 16—19 ע' לוח.
20 על התרדין נאמר גם בתלמוד: ותרדין לרפואה (ברכות מד, ב); אוכלין תרדין ושותין שיכר ומתריזין... (סנהדרין סד, א). 21—22 ע' לוח. 23 *Sirupus Rosarum*.